

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Danielem Spratkem, Ph.D., v právní věci

žalobce: **A. H.**
státní příslušník Tuniska,
zastoupený Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.,
sídlem Kovářská 4/939, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Hradčanské nám. 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. 306092-2/2002-VO ze dne 11. 8. 2022, ve věci
neudělení krátkodobého víza,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 8. 2022, č. j. 306092-2/2022-VO, **se zrušuje** a věc **se vrací**
žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou doručenou soudu dne 12. 9. 2022 domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného č. j. 306092-2/2022-VO ze dne 11. 8. 2022, jímž byly posouzeny důvody neudělení víza ze strany Velvyslanectví České republiky v Tunisu dne 24. 5. 2022 žalobci na základě jeho žádosti č. TUNI 2022 05 17 0001. Správní orgány žalobci neudělily krátkodobé vízum, neboť dospěly k závěru, že ačkoli se jedná o rodinného příslušníka občana Evropské unie (žalobce je manželem občanky ČR paní N. H.), manželství bylo ze strany žadatele uzavřeno účelově. Jednalo se již o čtvrtou žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza.
2. Žalobce ve své žalobě namítal, že správní orgány účelovost jeho manželství neprokázaly. Indikativní kritéria zčásti nesprávně vyhodnotil, zčásti je nezaložil na řádných skutkových zjištěních. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 228/2015-40 ze dne 9. 12. 2015 uvedl, že skutečnost, že dosud s manželkou nevedli společnou domácnost, neznámá, že nemají v úmyslu vést manželský život. Ohledně komunikace poukázal na to, že spolu na dálku hojně komunikují, jeví zájem jeden o druhého a pracují na zlepšení svých komunikačních schopností. S odkazem na rozsudek NSS sp. zn. 1 Azs 28/2022 ze dne 18. 8. 2022 uvedl, že použití překladáře umožňuje dostatečnou komunikaci. Žalobci je vytýkána neznalost českých reálií, aniž je uvedeno, jaká znalost by se od něj očekávala. Žalobce s odvoláním na judikaturu akcentoval, že je úkolem správních orgánů prokázat, že výlučným účelem sňatku je získání výhodnějšího pobytového oprávnění a současně manželé nemají v plánu vést společný manželský život. Žalobce následně vyvracel nebo upřesňoval jednotlivé indicie, prezentované správními orgány: Společnou domácnost žalobce s manželkou nevedou a společné závazky nemají proto, že žalobci je znemožňováno odcestovat do ČR, pracovní smlouva manželky byla doložena, vztah mezi manželi se rozvíjí, manželka žalobce navštěvuje, on se učí česky, skutečnost uvedená žalobcem, že společnost AXA poskytuje své služby po celém světě není nepravdivé, jak uvádí správní orgán, potvrzení o proběhlém potratu nelze doložit z důvodu jeho brzkosti. Dále žalobce poukázal na povinnost správních orgánů hodnotit manželský vztah až do vydání rozhodnutí o oprávněném prostředku, neboť vztah se může vyvíjet. Dále žalobce k okolnostem případu uvedl, že k uzavření manželství došlo po čtvrté návštěvě manželky žadatele v Tunisu. Následně se setkali v únoru a srpnu 2020, v roce 2021 kvůli pandemickým restrikcím jen jednou, a v roce 2022 v únoru. Pokud v pohovoru hovořil žalobce o otci manželky, měl na mysli jejího otčima. Do spisu byla doložena čestná prohlášení strýce a tety manželky žalobce, že jsou se žalobcem v kontaktu a po příjezdu do ČR mu budou nápomocni. Ohledně jazyka komunikace uvedl, že se učí český jazyk, což doložil, manželé projeví dobrou znalost jeden druhého. Žalobce sleduje aplikaci, kde jsou nabídky na českém trhu práce. Závěrem žalobce poukázal na stanovisko zástupkyně veřejného ochránce práv v jeho věci č. j. KVOP-33881/2021, kde dospěla k závěru, že správní orgány účelovost uzavřeného manželství dostatečně neprokázaly.
3. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 2. 12. 2022 odkázal předně na své rozhodnutí a vízový spis. Uvedl dále, že jeho rozhodnutí není nepřezkoumatelné a má oporu ve vízovém spise. Pozitivní indikativní kritéria v případě nebyla naplněna, což uznává i stanovisko z kanceláře veřejného ochránce práv. Oproti minulému rozhodování nedošlo k podstatné změně (byla realizována jen jedna sedmidenní návštěva manželky žalobce v Tunisku). Žalovaný nemá povinnost umožnit žalobci a jeho manželce vést rodinný život v ČR; mohou jej vést v zemi původu žalobce. Návštěva manželky žalobce v září 2018, během níž se měla se žalobcem seznámit, nebyla nijak doložena. Správní orgán vychází z toho, že svatba

proběhla v listopadu 2019, tedy po roce známosti, třech návštěvách a celkově strávených 23 dnech. Žalovaný přihlédl ke stanovisku ombudsmana, neboť již neodkazoval ve svém odůvodnění na dřívější manželství manželky žalobce s občanem Egyptské rabské republiky. Dále uvedl, že šetření socioekonomických poměrů žadatele o vízum je na místě i v případě, že se jedná o manžela občanky EU, neboť měl-li by cizinec dostatečné hmotné zázemí, neměl by důvod obcházet zákon o pobytu cizinců. Judikaturou je akceptováno, že je možno vycházet z předchozích pohovorů. Účelová manželství jsou pro region, z nějž žalobce pochází, typická. Pokud se týče komunikace, certifikát o úrovni angličtiny A2 v roce 2022 je nedostatečný; lze usuzovat, že v dřívějších letech byla úroveň jeho jazyka nižší. Nemohla dostačovat pro hlubší konverzaci mezi manželi.

4. U jednání dne 25. 9. 2023 strany setrvaly na svých stanoviscích.
5. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Ze spisového materiálu soud zjistil, že dne 17. 5. 2022 podal žalobce žádost o udělení schengenského víza. Do ČR chtěl vycestovat za účelem sloučení rodiny, neboť jeho manželkou je česká občanka N. H., nar. X. Uvedl, že od jeho poslední žádosti se jeho poměry nezměnily. Správní orgán si připojil správní dokumentaci shromážděnou k dřívějším žádostem žalobce o víza, zejména záznamy z pohovorů se žadatelem ze dne 16. 9. 2020, 8. 11. 2021 a 3. 12. 2021, protokoly o podání vysvětlení ze strany N. H. ze dne 14. 9. 2020 a 13. 12. 2021 a listiny předložené žalobcem a jeho manželkou., mezi nimiž bylo i čestné prohlášení J. a M. P. ze dne 10. 1. 2022 a potvrzení Š. R. o studiu českého jazyka ze strany žalobce a určení jeho jazykových způsobilostí (francouzština B1, angličtina A2, čeština A0/A1). Vízum bylo následně žalobci rozhodnutím ZÚ v Tunisku ze dne 24. 5. 2022 zamítnuto pro obcházení zákona o pobytu cizinců. Žalobce podal 14. 6. 2022 žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza. Napadeným rozhodnutím bylo předchozí rozhodnutí ZÚ v Tunisku shledáno v souladu s ustanovením § 20 odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPC“).
7. Soud dále provedl důkaz Zprávou o šetření ve věci neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU č. j. KVOP-33881/2021 ze dne 16. 8. 2021, vypracovanou úřadem Veřejného ochránce práv. Zástupkyně ombudsmana dospěla k závěru, že provedené výsledky svědčí o skutečném vztahu žalobce a jeho manželky. Přičemž mezi nimi není natolik závažná jazyková bariéra, že by ji bylo možno považovat za důkaz účelovosti manželství.
8. Soud u jednání dne 25. 9. 2023 vyslechl i J. P., tetu manželky žalobce, která uvedla, že je prostřednictvím internetu v kontaktu jak se žalobcem, tak i s jeho matkou S.; uvedla dále, že žalobce komunikuje se svým tchánem, jeho nynější manželkou, s babičkou a bratrem manželky.
9. Podle § 65 s. ř. s. se může ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen „rozhodnutí“), žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti.

10. Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podle § 65 s. ř. s. podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Krajský soud konstatuje, že žaloba byla podána řádně a včas a splňuje všechny zákonem předepsané náležitosti.
11. Podle § 180e odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném ke dni napadeného rozhodnutí (dále jen „ZPC“), Ministerstvo zahraničních věcí mj. posuzuje soulad důvodů neudělení krátkodobého víza, o kterých rozhodl zastupitelský úřad, s důvody stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropské unie. Ministerstvo zahraničních věcí dále posuzuje soulad důvodů zrušení platnosti krátkodobého víza uděleného cizinci, který na území požívá příslušných výsad a imunit, s důvody stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropské unie, a jde-li o rodinného příslušníka občana Evropské unie, s důvody uvedenými v § 20 odst. 5. Podle § 20 odst. 5 písm. e) ZPC cizinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.
12. Soud předesílá, že udělení víza rodinnému příslušníkovi občana EU je nárokové, pokud jej zastupitelský úřad neudělí, je jeho povinností na základě řádných skutkových zjištění jednoznačně prokázat nejenom to, že *výlučným* účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění, ale také to, že manželé nemají a neměli v plánu vést společně manželský život. Musí tedy prokázat jednak úmysl uzavřením sňatku obejít právní předpisy cizineckého práva, jednak úmysl nevést společný manželský život. Toto nelehké důkazní břemeno leží výlučně na správních orgánech, které mají k dispozici převážně toliko nepřímé důkazy, jejichž komplex musí být natolik ucelený, aby vedl k jednoznačnému závěru o účelovosti manželství (*marriage of deception*). Manželé naopak nemají povinnost prokazovat, že jejich sňatek je pravý. K zamítavému rozhodnutí nepostačují pochybnosti ale přesvědčivá skutková zjištění o účelovosti sňatku (obdobně viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 228/2015-40 ze dne 9. 12. 2015 nebo č. j. 10 Azs 68/2018-39 ze dne 26. 9. 2018). Naopak v případě pouhých pochybností je třeba rozhodovat *in favorem matrimonii* (srov. rozsudek NSS č. j. 4 Azs 228/2015-40 ze dne 9. 12. 2015).
13. V případě opakované žádosti o vízum se soudní neomezuje pouze na otázku, zda se od podání poslední žádosti něco změnilo natolik zásadním způsobem, aby zanikl důvod neudělení víza, nýbrž soud přezkoumává všechny důvody, o které se správní orgány ve svých rozhodnutích opírají při konstatování účelovosti sňatku (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 41 A 42/2022-51 ze dne 29. 3. 2023).
14. V projednávané věci správní orgány shromáždily určité indicie, z nichž vyvodily účelovost uzavření manželství ze strany žalobce. Na tomto místě je třeba ovšem připomenout, že naplnění indikativních kritérií pouze *indikuje* přítomnost určitých typických znaků účelových manželství, takže vznikají důvodné pochybnosti ohledně skutečného účelu manželství právě posuzovaného. Naplnění indikativních kritérií však samo o sobě ještě není důvodem pro automatický závěr, že manželství bylo účelové (srov. např. rozsudky NSS č. j. 4 Azs 228/2015-40 ze dne 9. 12. 2015 či č. j. 7 Azs 326/2017-21 ze dne 23. 11. 2017).

15. V projednávané věci lze přisvědčit žalovanému, že manželství bylo uzavřeno po relativně krátké známosti a že mezi manželi existovala (a stále existuje) určitá jazyková bariéra. Na druhou stranu je třeba akcentovat, že manželský vztah žalobce se v čase vyvíjí a doznává změn. Manželé i jejich rodiny spolu komunikují a pracují na svých jazykových schopnostech tak, aby byla jazyková bariéra odbourávána.
16. Soud vychází v podstatné části ze žalovaným zjištěného skutkového stavu (který ovšem doplnil i vlastním dokazováním). Liší se však od žalovaného vyhodnocením tohoto skutkového stavu. Má zato, že žalovaný neúměrně akcentoval skutečnosti hovořící v neprospěch upřímnosti žalobcova manželství, a podcenil skutečnosti svědčící v jeho prospěch. Navíc z provedeného svědeckého výsledku vyplynulo, že žalobce udržuje prostřednictvím technických komunikačních prostředků kontakt s rodinou své manželky, a dokonce členové rodin obou manželů mají na sebe nezprostředkovaný kontakt; v tomto ohledu je třeba opravit i skutková zjištění, uvedená v pátém bodě odůvodnění napadeného rozhodnutí. Pokud se týče jazykové bariéry, je nutno konstatovat, že navzdory ní mají oba manželé poměrně podrobné informace jeden o druhém a žalobce prokázal, že pracuje na zlepšení svých jazykových schopností. Pokud se týče četnosti osobních kontaktů mezi manželi, tyto dle názoru soudu uspokojivě vysvětlili, že odpovídají finančním a pracovním možnostem manželky žalobce, přičemž při hodnocení četnosti a formy styků mezi manželi je třeba přihlížet též k objektivně existujícím omezením během pandemie onemocnění Covid-19 (srov. obdobně rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 41 A 31/2021-69 ze dne 31. 8. 2022). Od posledního rozhodování o vízech se navíc uskutečnilo další osobní setkání obou manželů, což dokládá trvání a rozvoj jejich vztahu.
17. Za situace, kdy manželství žalobce trvalo v době rozhodování žalovaného bezmála tři roky a z provedeného dokazování vyplynulo, že manželé spolu udržují pravidelný kontakt, tráví spolu čas během návštěv žalobcovy manželky v Tunisku, vzájemně se dobře znají a znají rodiny toho druhého, kdy spolu komunikují i rodinní příslušníci obou manželů, zlepšují se jazykové schopnosti obou manželů a oba mají poměrně určité představy o blízké společné budoucnosti, soud uzavírá, že nelze tvrdit, že by u žalobce chyběl úmysl vést se svou manželkou společný život. Opak se žalovanému nepodařilo prokázat.
18. S ohledem na uvedené skutečnosti je žaloba důvodná, a proto krajský soud napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
19. Procesně úspěšnému žalobci vzniklo dle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému. Ten se však tohoto práva vzdal, proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 25. 9. 2023

JUDr. Daniel Spratek, Ph.D.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.